

Εβραϊκόν Βήμα της Ελλάδος, 3.7.1925

Επί μίας απλής και συμβολικής τελετής

Το παρελθόν Σάββατον οργανώθη εν τη αιθούση της Στοάς Μπενέ-Μπερίθ τελετή απλή και συμβολική. Επρόκειτο περί πανηγυρικής απονομής των ενδεικτικών προαγωγής εις 27 Ισραηλιτόπαιδας τους φοιτώντας, αναλώμασι ωρισμένων Οργανώσεων, εις τα Ελληνικά Σχολεία Θεσσαλονίκης. Κατά την απλήν και συμβολικήν αυτήν τελετήν εδόθη η ευκαιρία εις τους ρήτορας όπως διαπιστώσουν τους πνευματικούς δεσμούς τους συνδέοντας εν των απωτέρω παρελθόντι τας δύο φυλάς.

Είναι ευτύχημα ότι η φροντίς της επανασυνδέσεως των δεσμών τούτων απασχολεί εσχάτως είτε ποτέ άλλοτε τους κύκλους της Κοινότητος, την παντοδύναμον Στοάν Μπενέ Μπερίθ και όλον τον πνευματικώς κείμενον Ισραηλιτικόν κόσμον της Θεσσαλονίκης. Προς τούτο διεγνώσθη ήδη αρκούντως ότι αποτελεί προϋπόθεσιν εκ των ων ουκ' άνευ η εκμάθησις παρά των Ισραηλιτών της Ελληνικής γλώσσης. Η γλωσσική αφομοίωσις υπήρξεν ανά τους αιώνας και εξακολουθεί να είναι πάντοτε, κατά φιλοσοφικόν δόγμα, ο πρόδρομος πάσης πνευματικής προσεγγίσεως μεταξύ των λαών.

Τα ωφελήματα της εν κοινή πνευματική κοινωνία διαβίσεως των Ισραηλιτών μετά των Ελλήνων είναι επί τοσούτον απτά ώστε η προσπάθεια προς έξαρσιν αυτών θα ηδύνατο να χαρακτηρισθή ως έργον αργοσχόλων.

Αλλά δεν είναι μόνον λόγοι ανάγκης και πρόθεσις καρπώσεως ωφελημάτων οι επιβάλλοντες την ανασύνδεσιν των πνευματικών δεσμών μεταξύ Ελλήνων και Εβραίων. Λόγοι ιστορικοί, αναγόμενοι εις το μακρόν παρελθόν, μας καθοδηγώσιν εις το έργον τούτο και μας επιβάλλωσι τον ζήλον όπως γίνωμεν συνεχισταί τήσως ενδόξου όσον και καρποφόρου συνεργασίας.

Οι Έλληνες και οι Ισραηλίται διήλθον αληθώς, περίοδον κακού πνευματικού βίου. Εις την Ιερουσαλήμ, το κέντρον των πλέον παραδόξων φιλοσοφικών συστημάτων και εις την Αλεξάνδρειαν την φωτοβολίδα πάσης γνώσεως και επιστήμης διεσταυρώθησαν προ διασχίλων και πλέον ετών αι πνευματικάί πρόοδοι των δύο φυλών, εγκαινιάσθη εκεί το πρώτον η μεταξύ αυτών συνεργασία της οποίας τα συμπεράσματα αποτελούσι τας θεμελιώδεις αρχάς εφ'ων ερείδεται ο νεοευρωπαϊκός πολιτισμός.

Η δίψα της γνώσεως έφερε τους δύο λαούς εις συνάντησιν. Εις τα Πλατωνικά συμπόσια των Αρχαίων Αθηνών ετίθεντο προς λύσιν, δίκην αινιγμάτων, θέματα αναγόμενα εις την Εβραϊκήν φιλοσοφίαν. «Τις ο των Ιουδαίων Θεός;». Τοιαύτα προβλήματα μετά δυσκολίας ηδύνατο να αντιμετωπίση η υλιστική ελληνική φιλοσοφία μολοντί κατά πολύ υπέρτερος ήτο έκτοτε εις τας μεθόδους της αναζητήσεως του ορθού λόγου. Όθεν εγκαινιάσθησαν από Αθηνών εις Ιερουσαλήμ φιλοσοφικά ταξείδια. Υπό τον ορίζοντα της Ιεράς Πόλεως τον εφάμιλλον εις εμπνεύσεις προς τον της πόλεως της Παλλάδος οι έλληνες σοφοί διήρχοντο βίον φιλοσοφικής τέρψεως. Έμειναν εκεί και έγιναν οι «ζηλωταί». Διά να εισχωρήσουν βαθύτερον εις τα μυστήρια της Εβραϊκής σκέψεως περιετμήθησαν. ...

Εκ της πνευματικής ταύτης επικοινωνίας μετελαμπαδεύθησαν αι Εβραϊκαί πρόοδοι εις την Ελλάδα και αντιθέτως. Τα κλασικά έργα των αρχαίων Ελλήνων δεν είναι άμοιρα εβραϊκού πνεύματος. Αυτός ο Πλάτων, ο πρύτανις των συγγραφέων και φιλοσόφων των κλασικών ελληνικών χρόνων τσαύτην υπέστη επίδρασιν του Εβραϊκού πνεύματος ώστε ο πατήρ της Ορθοδόξου Εκκλησίας Ευσέβειος τολμά να τον αποκαλέση «φιλόσοφον εξ Ιουδαίων».

Αλλ'έτι ισχυροτέρα υπήρξεν η επίδρασις της Ελληνικής φιλοσοφίας επί της Εβραϊκής σκέψεως. Φίλων ο Κάσσιος και ο Ιώσηπος συνέγραψαν αξιόλογα συγγράμματα. Εκ της εισχωρήσεως του ελληνικού πνεύματος ιδίως κατά τους Αλεξανδρινούς χρόνους ιδρύθησαν εν Ιερουσαλήμ αι τρεις γνωσταί θρησκευτικοφιλοσοφικά σχολαί των Σαδουκαίων, Φαρισαίων και Εσσηνών κατ'απομίμησιν προς τα υπάρχοντα εν Αθήναις φιλοσοφικά συστήματα. ...

Τοιαύτη, εν ελαχίσταις γραμμαίς, η εν τω παρελθόντι πνευματική επαφή μεταξύ Ελλήνων και Ισραηλιτών. Εύχομαι όπως το ευκλεές τούτο παρελθόν αποτελέση παράδειγμα διά το μέλλον. Προς τούτο χαιρετίζω ενθουσιωδώς πάσαν προσπάθειαν τείνουσαν προς τον σκοπόν τούτον και συγχαίρω τους πρωτεργάτας της υψηλής αυτής ιδέας της οποίας ενσάρκωσις ήτο η απλή και συμβολική τελετή της Στοάς Μπενέ Μπερίθ.

Ασσέρ Μωυσή, δικηγόρος